

Handläggare
Nanna Spett
Telefon: 08-50828862**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2016-05-16 p.21

Naturvårdsverkets redovisning av två regeringsuppdrag

1. Förbättrad avfallsstatistik för farligt och icke-farligt avfall och spårbarhetssystem för farligt avfall

2. Icke-farligt byggnads- och rivningsavfall

Remiss från kommunstyrelsen med dnr 110-561/2017 av
remiss från Naturvårdsverket.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna och överlämna miljöförvaltningens tjänste-
utlåtande som svar på remissen.
2. Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Naturvårdsverket har remitterat resultaten av två regeringsuppdrag som handlar om att föreslå hur avfallsstatistiken kan utvecklas, hur spårbarheten för farligt avfall kan förbättras och vilka styrmedel som skulle kunna öka återvinningen av byggnads- och rivningsavfall.

Miljöförvaltningen föreslår följande:

Statistik och spårbarhet för farligt avfall

- rapporteringsskyldigheten läggs på transportörerna men att även den mottagande avfallsverksamheten kvitterar att

transporten tagits emot och för in uppgifter om avfallet i den digitala lösningen,

- rapporteringssystemet utformas så att det är lätt att använda och att uppgifter förs in på ett likartat sätt oavsett vem som för in uppgifterna,
- systemet testas under en period innan man kräver att alla ska rapportera i det,
- avfallslämnarna får tillgång till systemet så att de där kan hitta uppgifter om det egna farliga avfallet och få ut statistik som visar avfallsslag, transportör och mottagare. Då skulle detta kunna ersätta anteckningsskyldigheten enligt avfallsförordningen,
- avfallet kodas såsom Naturvårdsverket föreslår.

Statistik för icke-farligt avfall

- rapporteringsskyldigheten läggs på anmälnings- och tillståndspliktiga mottagare av icke-farligt avfall
- rapporteringen sker i Svenska Miljörapporteringsportalen, SMP, dit statistik för icke-farligt byggnads- och rivningsavfall rapporteras.

Icke farligt byggnads- och rivningsavfall

- rapporteringsskyldigheten läggs på anmälnings- och tillståndspliktiga mottagare av byggnads- och rivningsavfall och att rapporteringen sker i SMP, som Naturvårdsverket föreslår.

Bakgrund

Regeringen gav i regleringsbrevet för 2015 Naturvårdsverket i uppdrag att analysera och föreslå hur avfallsstatistiken kan utvecklas samt att föreslå ett system för spårbarhet av framförallt farligt avfall. Uppdraget redovisas i rapporten ”**Förbättrad avfallsstatistik och spårbarhetssystem för farligt avfall**” med bilaga 1 ”Rapport för delprojektet Digital lösning , förbättrad avfallsstatistik och spårbarhetssystem (DL FASS)” och bilaga 2 ”Avfallsflöden, behandlingskapacitet och prognoser”.

Rapporten med bilagor finns att läsa på

<http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Redovisade-2016/Avfallsstatistik-och-sparbarhet-farligt-avfall/>

Naturvårdsverket har också, i regleringsbrevet för 2014, fått i uppdrag av regeringen att utreda behov av styrmedel för att nå etappmålet om att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och riv-

ningsavfall är minst 70 viktprocent senast år 2020. Uppdraget redovisas i rapporten ”**Icke farligt byggnads- och rivningsavfall**”.

Rapporten finns att läsa på

<http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Redovisade-2015/Icke-farligt-byggnads--och-rivningsavfall/>

Kommunstyrelsen vill ha miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande senast den 17 maj 2017 vilket innebär att beslutet måste justeras omedelbart.

Statistik och spårbarhet för farligt avfall

Naturvårdsverkets förslag

- All yrkesmässigt bedriven verksamhet ska rapportera det farliga avfall man lämnar för borttransport eller tar emot efter transport.
- De som transporterar sitt eget farliga avfall ska rapportera.
- Det farliga avfallet ska kodas så att det kan följas från lämnare till mottagare.
- Rapporteringen ska ske i en digital lösning som Naturvårdsverket anvisar och den ska vara strukturerad och detaljerad.
- De nya kraven på rapportering ska införas stegvis.

Miljöförvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen välkomnar möjligheten att på ett enklare sätt än idag kunna spåra farligt avfall. Hur en databas med så stora mängder av uppgifter därutöver kan användas i den dagliga tillsynen är svårt att säga. Förvaltningen anar att det kan behövas specialkompetens för att ur systemet få fram t.ex. avfallsströmmar som inte hanteras rätt.

Miljöförvaltningen föreslår att

- rapporteringsskyldigheten läggs på transportörerna men att även den mottagande avfallsverksamheten kvitterar att transporten tagits emot och för in uppgifter om avfallet i den digitala lösningen,
- rapporteringssystemet utformas så att det är lätt att använda och att uppgifter förs in på ett likartat sätt oavsett vem som för in uppgifterna,
- systemet testas under en period innan man kräver att alla ska rapportera i det,
- avfallslämnarna får tillgång till systemet så att de där kan hitta uppgifter om det egna farliga avfallet och få ut statistik som visar avfallsslag, transportör och mottagare. Då skulle

detta kunna ersätta anteckningsskyldigheten enligt avfallsförordningen,

- avfallet kodas såsom Naturvårdsverket föreslår.

Transportörer och mottagare bör rapportera

Naturvårdsverket har gått igenom ett antal olika alternativ för var i kedjan rapportering ska ske och funnit att det bästa torde vara att all yrkesmässigt bedriven verksamhet rapporterar sitt eget farliga avfall. Miljöförvaltningen tycker dock inte att rapporteringsskyldigheten ska läggas på all yrkesmässigt bedriven verksamhet. Med ett sådant system blir det otroligt många som måste klara av att rapportera eftersom i stort sett all yrkesmässig verksamhet genererar någon form av farligt avfall.

Mot detta kan hävdas att företagen redan idag ska föra anteckningar och se till att det upprättas transportdokument med uppgift om avfallsslag, mängd och mottagare och att det borde bli enklare att kunna göra detta digitalt. Miljöförvaltningen menar dock att anteckningsskyldigheten oftast uppfylls genom att man sparar kvitton och transportdokument. Det är sällan som en verksamhet för separata anteckningar. Skyldigheten att upprätta transportdokument uppfylls i många fall av transportörerna som synkroniserar detta med sina kundorder. Det föreslagna rapporteringskravet skulle för många verksamhetsutövare bli en ny uppgift. Transportörer och mottagare har kunskap om avfall på ett annat sätt än avfallslämnarna och det skulle bli avsevärt färre som blir rapporteringsskyldiga.

Miljöförvaltningen befarar också att kvaliteten på de inrapporterade uppgifterna blir sämre ju fler som ska rapportera. Det är svårt, även för den som dagligdags arbetar med avfall, att klassa avfallet och att hitta rätt avfallskod. Många mindre verksamhetsutövare har inte kunskap om de olika avfallstyperna, vad som är farligt avfall och inte och hur avfallsförteckningen i avfallsförordningen ska användas. Därtill ska läggas att inte alla verksamhetsutövare har datorer och en del har bristande kunskaper i svenska.

Spårbarheten behöver förbättras

Miljöförvaltningen upplever att spårbarheten blivit sämre. Tidigare behandlade lagstiftningen lämnare, transportör och mottagare i ett system där mottagaren skulle skicka en bekräftelse till lämnaren på att avfallet tagits emot. I nuvarande lagstiftning behandlas bara lämnare och mottagare. Transportören blir först en mottagare och sedan en lämnare och den första avfallslämnaren, dvs. den verksamhet där avfallet uppstått, ska kontrollera den första mottagaren vilket då oftast är transportören. Förvaltningens uppfattning är att kedjan i lagstiftningen ska bestå av lämnare, transportör och mottagare men

att det ska vara tillräckligt för en avfallslämnare att kontrollera att transportören har erforderliga tillstånd. Om sedan lämnaren har tillgång till det digitala systemet så får denne möjlighet att kontrollera vart avfallet transporterats. Förvaltningen anser att det finns ett behov av att i tillsynen kunna följa det farliga avfallet från lämnare via transportör till mottagare. Förslaget att ge avfallet en ID-kod är bra.

Användarvänlighet är avgörande för tillförlitlig statistik

Om rapporteringssystemet ska fungera och den statistik man får ut ska vara någorlunda tillförlitlig måste det vara lätt att använda systemet. Det vore bra med ett system som hjälper rapportören att hitta fram till rätt avfallskod, enhet o.s.v. och som inte tar in fler uppgifter än vad som är nödvändigt med hänsyn till vad man behöver få ut av systemet. Vad som avses med hur avfallet behandlas, transportsätt, tidpunkt är exempel på uppgifter med oklar betydelse.

Statistik för icke-farligt avfall

Naturvårdsverkets förslag

- Alla anmälningsskyldiga miljöfarliga verksamheter ska rapportera även det bortlämnade eller mottagna icke-farliga avfallet.
- Rapporteringen ska ske i en digital lösning som Naturvårdsverket anvisar och den ska vara strukturerad och detaljerad.
- De nya kraven på rapportering ska införas stegvis.

Miljöförvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen föreslår att

- rapporteringsskyldigheten läggs på anmälningsskyldiga mottagare av icke-farligt avfall
- rapporteringen sker i Svenska Miljörapporteringsportalen, SMP, dit statistik för icke-farligt byggnads- och rivningsavfall rapporteras

Föreskrifterna för miljörapportering behöver ändras så att det framgår att anmälningsskyldiga mottagare av icke-farligt avfall ska rapportera. Naturvårdsverket skriver att tillståndsskyldiga miljöfarliga verksamheter redan idag rapporterar uppgifter om avfall i den årliga miljörapporten men det stämmer inte. Enligt föreskrifterna för miljörapportering ska de verksamheter som omfattas av bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 166/2006 rapportera årliga mängder av farligt och icke-farligt avfall som forslats bort från anläggningen och då endast om mängderna uppgår till mer än 2 respektive 2 000 ton per år. Därutöver ska de tillståndsskyldiga verksamheter som tar emot bygg- och rivningsavfall rapportera hanterade mängder. Miljöförvaltningen håller med

Naturvårdsverket om att de uppgifter som krävs om avfall i miljörapporterna behöver bli mer strukturerade. Sammanställd statistik över inrapporterade uppgifter måste kunna tas fram ur portalen på ett enkelt sätt.

Av samma anledning som för det farliga avfallet bedömer miljöförvaltningen att det blir ett alltför stort antal som ska rapportera om rapporteringsplikten ska gälla för alla anmälningsskyldiga verksamheter.

Icke farligt byggnads- och rivningsavfall

Naturvårdsverkets förslag

Naturvårdsverket konstaterar att det är sannolikt att Sverige redan uppnår återvinningsmålet under förutsättning att delar av flödena av anläggningsavfall och asfalt, som idag inte tillgodoräknas, kan räknas med i uppföljningen av målet. Naturvårdsverket bedömer att det inte är återvinningen i sig som brister utan tillgången på tillförlitliga data som kan bekräfta detta. Naturvårdsverket föreslår därför inte några styrmedel för att öka återvinningen utan har bara översiktligt undersökt sådana. Naturvårdsverket föreslår istället en metod för att få till stånd bättre statistik för icke farligt byggnads- och rivningsavfall.

- Anmälningsskyldiga verksamheter som hanterar avfall ska rapportera uppgifter om icke farligt byggnads- och rivningsavfall, såsom idag gäller för tillståndsskyldiga verksamheter.
- Rapporteringen ska ske i Svenska Miljörapporteringsportalen, SMP, dit tillståndsskyldiga verksamheter rapporterar.
- Kommunerna ska sammanställa vilka företag i respektive kommun som ska rapportera.

När det gäller styrmedel så anser verket att dessa ska fortsätta att utredas om det trots allt visar sig att Sverige inte uppnår återvinningsmålet.

Miljöförvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen anser att

- rapporteringsskyldigheten ska läggas på anmälnings- och tillståndsskyldiga mottagare av byggnads- och rivningsavfall och att rapporteringen ska ske i SMP, som Naturvårdsverket föreslår.

Om det skulle visa sig att Sverige redan klarar målet på 70 viktprocent materialåtervinning av byggnads- och rivningsavfall så anser miljöförvaltningen att Sverige ska överväga att höja målet och fortsätta utreda styrmedel för ökad återanvändning och materialåtervinning av byggnads- och rivningsavfall. Förvaltningen ser i

tillsynen av rivningar att mer skulle kunna materialåtervinnas, t.ex. gips, glas och mineralull men att det behövs ytterligare styrmedel för att återvinningen ska komma igång.

Förvaltningen anser att regelverket behöver bli tydligare

Naturvårdsverket föreslår ett antal förändringar av bestämmelserna i avfallsförordningen. Miljöförvaltningen vill påtala att det vore önskvärt att också se över 36 § och 42 §. Miljöförvaltningen anser att nedanstående ändringar skulle öka tydligheten

Nuvarande lydelse	Miljöförvaltningens ändringsförslag
36§ Det krävs ett särskilt tillstånd för att 1. yrkesmässigt transportera avfall, eller 2. transportera avfall som uppkommit i en yrkesmässig verksamhet om ...	Det krävs ett särskilt tillstånd för att 1. yrkesmässigt transportera <i>någon annans</i> avfall, eller 2. transportera avfall som uppkommit i <i>den egna</i> yrkesmässiga verksamheten om ...
42§ Den som avser att transportera farligt avfall som har uppkommit i en yrkesmässig verksamhet ska anmäla detta till länsstyrelsen.	Den som avser att transportera farligt avfall som har uppkommit i <i>den egna</i> yrkesmässiga verksamheten ska anmäla detta till länsstyrelsen.

Som en konsekvens av ovanstående föreslår miljöförvaltningen en annan lydelse än den som Naturvårdsverket nu föreslår för 55§

Naturvårdsverkets förslag till ny lydelse	Miljöförvaltningens förslag
Den som yrkesmässigt transporterar farligt avfall ska ...	Den som yrkesmässigt transporterar <i>någon annans</i> farliga avfall ska ...